

Metodika systému řízení BOZP a prevence
pracovních rizik ve státní organizaci s více
než 500 zaměstnanci

Příloha č. 1
Rozsah prvotní prohlídky BOZP pracovišť

Číslo výzkumného úkolu: **VUS4_08_VÚBP**

Název výzkumného úkolu: **Návrh systému řízení
bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a prevence
pracovních rizik pro státní organizace s více jak 500
zaměstnanci**

K zajištění relevantních informací reálného stavu BOZP pracovišť a zavedené organizace BOZP, slouží prvotní prohlídka a prvotní seznámení se zavedenou dokumentací a se zavedenou organizací činností na úseku BOZP. Sběr těchto informací si lze přiblížit na níže uvedeném seznamu. Ten je pojat holistickým způsobem, a nemusí být ve své šíři relevantní pro všechna pracoviště a všechny zaměstnavatele. Osoba provádějící sběr informací si seznam musí přizpůsobit svým požadavkům podle charakteristik prověřovaných pracovišť, charakteristik prováděných prací.

1) Organizace bezpečnosti práce

- stanovení odborně způsobilých osob a jiných odborně kvalifikovaných osob
- stanovení odpovědných vedoucích a úseky odpovědnosti
- součinnost odborové organizace či volených zástupců zaměstnanců
- definování systému bezpečnosti práce, jeho prvků a vzájemných vazeb

a) Organizace práce

- stanovení organizace práce, systému nadřízenosti, podřízenosti, příslušnosti
- dodržování zákazu kouření na pracovištích a požívání alkoholických nápojů, vč. písemného pověření oprávněného pracovníka pro kontrolu požívání alkoholu a jiných omamných látek
- stanovení a čerpání bezpečnostních přestávek, vč. vedené evidence osob

b) Zvláštní pracovní podmínky

- zaměstnávání mladistvých, těhotných žen, kojících žen – podmínky práce, odpočinkové a zvláštní místnosti, zakázané práce
- zaměstnávání mladistvých, vč. brigád – odpovědnost za dodržování zakázaných prací, vstupní školení a jeho obsah
- záznam doby jízdy řidiče a řidiče referenta, vč. čerpání bezpečnostních přestávek
- dodržování hygienických limitů pro práci s břemeny
- organizace práce v noci, směnování, práce s celkovou fyzickou zátěží, jednostranné přetěžování, práce v horku či chladu, práce s nebezpečnými chemickými látkami apod., vč. čerpání bezpečnostních přestávek

c) Provádění kontrol a dohledu

- organizace provádění kontrol vedoucím pracovníkem – četnost, způsob zápisů zjištěného stavu a řešení zjištěných nedostatků
- organizace provádění kontrol ostatními pracovníky a pověřenými komisemi (četnost, složení komisí, oprávnění)
- organizace provádění dohledu / prohlídek či auditů pověřenými pracovníky zaměstnavatele
- prověření plnění a splnění navržených opatření ke zlepšení stavu BOZP zjištěné poslední prověrkou BOZP a organizovanými kontrolami BOZP na pracovištích

d) Vyhledávání nebezpečí, hodnocení rizik

- stanovení odpovědné osoby k vyhledávání nebezpečí a hodnocení rizik, vč. systému přijímání opatření, jejich zavádění a kontroly jejich účinnosti
- doložitelnost provádění soustavného vyhledávání rizik (popis rizik, jejich hodnocení), vč. zhodnocení, zda analýza pokrývá celý podnik, všechna pracoviště a vykonávané činnosti
- uplatňování (zavádění a hodnocení) opatření (preventivní, nápravná, organizační, technická, ...) ke snížení či odstranění vyhodnocených rizik a nebezpečí, vč. vyhodnocení účinnosti
- vyhotovení seznamů pro poskytnutí osobních ochranných pracovních prostředků (dále jen OOPP), ochranných nápojů a mycích, čistících a desinfekčních prostředků
- vedení záznamů o převzetí OOPP konkrétními zaměstnanci
- zařazení prací do kategorií, vč. měřících protokolů ke stanovení podmínek na pracovišti

e) Poskytování první pomoci

- stanovení osoby / osob k poskytování první (předlékařské) pomoci, vč. stanovení školení (školitele, jeho odbornosti, periody školení)
- stanovení rozmístění a vybavení a odpovědnosti za doplňování lékárníček prostředky k poskytnutí první pomoci, vč. kontroly obsahu lékárníček

f) Objasňování pracovních úrazů

- vedení, uložení, přístupnost Knihy úrazů, vč. odpovědnosti za její vedení
- organizace vyhotovení Záznamů o úrazu a předávání informací stanoveným institucím, vč. zabezpečení vypsání záznamu v Knize úrazů
- systém objasňování vzniku a příčin pracovních úrazů,

- provádění hodnocení úrazů, úrazovosti, přijímání vhodných opatření proti opakování podobných úrazů, vč. informování zaměstnanců
- provádění hodnocení účinnosti přijatých opatření

g) Nemoci z povolání

- stanovení postupů v případě uznávání nemocí z povolání
- vedení evidence pracovníků s nemocí z povolání
- přizpůsobení pracoviště pracovníkům s nemocí z povolání (je-li nutné a potřebné)

2) Provozované budovy a pracoviště

- jaký dokument stanovuje organizaci provozu budov a odpovědnou osobu
- jaká pracoviště jsou provozována (obecně výrobní, skladovací, administrativní)

h) Zařízení budov

- zhodnocení zda popsané charakteristiky budovy a její předurčení (např. kolaudačním rozhodnutím) odpovídají provozované činnosti
- zhodnocení stavu technického zařízení budov, bezpečnostních prvků, označení a identifikace vedení a toku médií
- splnění technických požadavků (dostatečnost, dostupnost, rozměry, vybavení) na společné prostory a místnosti (sociální zařízení, odpočinkové místnosti atp.), komunikace, prosklené dveře apod.
- stanovení provozu výtahů, určení odpovědné osoby, zajištění vyproštění uvízlých osob, označení provozu výtahu za mimořádných podmínek (evakuace)
- zajištění a označení míst pro kouření

i) Stavební a jiné úpravy a vybavení pracovišť

- jak jsou přizpůsobeny pracoviště pro pracovníky s nemocí z povolání, tělesně postižené pracovníky, kdo je za to odpovědný
- vybavení prostředky požární ochrany (a jejich přístupnost)
- vybavení bezpečnostními značkami (a jejich seznam) s odpovědností osob za jejich rozmístění
- trvalá volnost a technická řešení únikových cest (nezatížení jiným materiálem či vybavením apod.)

j) Údržba budov

- pravidelnost údržby budovy (malování, natírání, čištění, ...)
- organizace provádění kontroly stavu budovy a jeho technických zařízení, vč. objednávání oprav a revizí
- stanovení místa uložení revizních zpráv, osoby odpovědné za odstranění zjištěných závad, vč. kontroly včasného odstranění zjištěných nedostatků
- vybavení úklidové místnosti a uložení čisticích prostředků

k) Zvláštní místnosti či samostatné budovy

- jsou-li provozovány místnosti neadministrativní povahy, kdo je za ně odpovědný, jak je organizován přístup do nich a práce v nich, jak a kým jsou školeny osoby, jakým zařízením jsou místnosti vybaveny:
 - dílny, laboratoře a jiné provozní místnosti,
 - podzemní místnosti
 - sklady
 - garáže
 - myčky
 - tlakové stanice
 - přečerpávací stanice
 - odpočinkové místnosti (kojící ženy, ...)
 - relaxační místnosti (tělocvičny, masérny, bazény, vč. školení, návodů, zajištění bezpečnosti, poskytnutí první pomoci, ...)
 - rekreační zařízení
- způsob zajištění bezpečného chování osob v těchto prostorech, zajištění kontroly nezávadnosti ovzduší, poskytnutí první pomoci
- způsob zajištění prostor s nebezpečím výbuchu, vč. větrání, topení, provedení elektrické instalace a osvětlení, prováděné činnosti, používaných zařízení

3) Zaměstnanci a jiné osoby

- stanovení požadavků na zaměstnance, vč. zaměstnanců jiných zaměstnavatelů
- organizace řízení pohybu cizích osob (zaměstnanců jiných zaměstnavatelů, agenturních pracovníků, návštěv, ...) a stanovení odpovědné osoby

l) Zdravotní způsobilost

- stanovení osoby vykonávající pracovnělékařské služby, vč. seznámení zaměstnanců s touto osobou
- stanovení požadavků na vstupní kontroly (obsahová náplň, periodicita), na předání potřebných informací k prohlídce zaměstnance (např. údaje o pracovním

zařazení, pracovních rizicích, vyznačení řidičů referentů) a na nakládání s vyplněnými dokumenty o lékařských prohlídkách (uložení, řešení závěrů o neschopnosti k práci atd.)

- řešení pracovníků s prošlou lékařskou prohlídkou

m) Odborná způsobilost

- doložitelnost školení technologie práce, obsluhy strojních a technických zařízení, udržování zvláštní odborné způsobilosti pracovníků (oprávnění obsluhy technických zařízení)
- doložitelnost předání informací o rizicích prováděných prací pracovníky jiného zaměstnavatele, vč. doložení oprávnění k výkonu takových činností

n) Školení a informování

- stanovení organizace školení zaměstnanců (vstupní, periodické) a odborné způsobilosti školitele, vč. určení druhů (skupin pracovníků) opakovaných školení
- stanovení osoby a četnosti zvláštních druhů školení:
 - požární ochrana,
 - nakládání s nebezpečnými látkami (chemické látky, hořlavé kapaliny, odpady, ...)
 - převoz nebezpečných látek
 - manipulace s nadměrnými náklady
 - práce v riziku (riziková pracoviště, činnosti se zvýšeným rizikem, ...)
 - práce ve speciálních (zvláštních, odlišných) prostorech či se specifickými zařízeními
- stanovení nakládání s dokumenty z provedeného školení (doložení odborné způsobilosti)
- doložitelnost předání informací zaměstnancům o osobě poskytovatele pracovnělékařských služeb a organizaci lékařských prohlídek, kategorizaci práce, elektrotechnické způsobilosti (osoba seznámená), vyhodnocení rizik, vyhodnocení pracovních úrazů
- organizace informování pracovníků jiného zaměstnavatele o rizicích (pohybu, komunikaci, odpovědné osobě, ...)

4) Provozované stroje a zařízení

- dostupnost návodu výrobce zařízení, nebo místního provozně bezpečnostního předpisu, vč. prověření, kdo a na základě jakých podkladů jej sestavuje
- provoz vyhrazených technických zařízení

o) Stav zařízení

- prověření umístění zařízení a jeho napojení na zdroje (zda odpovídá požadavkům předpisů a Návodu výrobce)
- způsob nabytí odborné způsobilosti obsluh (zaškolení při instalaci zástupcem výrobce / dodavatele, školení určenými pracovníky zaměstnavatele)
- způsob provozování zařízení (soulad stanovených postupů obsluhy, kontroly, revize a údržby s Návodem výrobce a požadavky na bezpečný provoz)
- zajištění bezpečnosti obsluh (spínače, ochranná zařízení, ochranné kryty, stop tlačítka, značení nebezpečných vlastností, osobní ochranné pracovní prostředky ...)

p) Organizace provozu

- kdo stanovuje pracovní postupy a na základě jakých podkladů (je-li nutné)
- kdo stanovuje a školí obsluhu a pracovníky údržby (je-li potřebné)
- organizace obsluhy a základní údržby technických zařízení, vyhrazených technických zařízení (vč. stanovení odpovědné osoby za provoz, označení dočasně odstaveného zařízení z provozu či trvale vyřazeného zařízení z provozu)
- organizace provádění periodické údržby, kontrol, revizí a zkoušek (stanovení odpovědné osoby, servisních organizací, revizních techniků – je-li to vhodné), vč. odstranění zjištěných závad z revizí či z chodu zařízení
- prověření úplnosti provozní (a tím i průvodní) dokumentace technických zařízení a strojů, vč. stanovení odpovědných osob a jejich činnosti
- prověření záznamů v provozních denících technických zařízení (průběžnost, aktuálnost, věcná správnost – s ohledem na Návod výrobce či stanovení period a oprávněných osob) a záznamů o prováděné údržbě a servisu

5) Pracovní podmínky

- stanovení odpovědné osoby za dodržování požadavků bezpečné práce, ochrany zdraví, hygienických a ergonomických podmínek na pracovišti, vč. prověření, zda má tato osoba přístup k potřebným písemnostem – zprávám, návodům, deníkům, protokolům, instrukcím, pokynům, vybraným (popř. konkretizovaným) požadavkům právních a technických předpisů
- stanovení osob pro hodnocení ergonomického přizpůsobení pracoviště, technických zařízení a používaného nářadí či pomůcek pracovníkovi
- stanovení posouzení podmínek pro kategorizaci práce, vč. určení odpovědné osoby

q) Vybavení pracovišť

- vybavení místností vhodným materiálem (zařízení, osvětlení, ...), vč. schémat (je-li požadováno)
- vybavení místností technickým zabezpečením (větrání, klimatizace, oční sprchy, zábradlí, označení, ...)
- zpřístupnění pokynů k bezpečné práci (sklady, rampy, vozíky, ...):
 - přístupnost Bezpečnostních listů
 - přístupnost pokynů pro látky vysoce toxické, žíravé, mutagenní, ... (vč. první pomoci)
 - přístupnost Řádu skladů
 - přístupnost požárních dokumentů (Požární řád, Požární poplachové směrnice, ...)
- přístupnost havarijních prostředků a vypínačů energií vč. označení
- přístupnost Místního provozně bezpečnostního předpisu (je-li potřebný) či bezpečnostních instrukcí
- zajištění vhodné, viditelné či slyšitelné zvukové či vizuální signalizace
- posouzení hustoty pracovníků v místnosti (dostatečnost plochy a prostoru na pracovníka), vč. přístupu na pracoviště a manipulačního prostoru
- označení prvních a posledních schodišťových stupňů, vnitřních komunikací (je-li požadováno)

r) Kontrolní pásma

- kdo stanovuje kontrolní pásma
- jaká opatření jsou stanovena, kdo kontroluje jejich dodržování
- kdo zabezpečuje vybavenost prostředky ochrany
- kdo vede evidenci osob pracujících v kontrolních pásmech a kde je uložena

s) Riziková pracoviště

- jaká riziková pracoviště jsou definována a kdo a jakým dokumentem je stanovil
- jak zajištěn přístup na tato pracoviště, jaká bezpečnostní opatření jsou stanovena
- jaké prostředky ochrany jsou k dispozici a kdo zajišťuje jejich dostupnost a úplnost
- kdo kontroluje dodržování stanovených limitů
- kdy byly provedeny poslední měření rizikových faktorů akreditovanou laboratoří
- kde jsou uloženy výsledky měření
- kdo vede evidenci osob pracujících na rizikových pracovištích a kde je uložena
- jaké druhy a periodicita lékařských kontrol je stanovena
- stanovení výstupní lékařské prohlídky po ukončení práce v riziku